

Стаття надійшла до редакції 15.01.2019

Перевірено на плагіат 20.01.2019 р.

унікальність – 98.5 %

<https://doi.org/10.17721/StudLing2019.14.147-157>

УДК 811.161.2'373.612.2:821.161.2-1.09

РОСЛИННИЙ СВІТ У ПОЕЗІЇ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО

Олександр Миколайович Строкаль (м. Київ, Україна)

omstrokal@gmail.com

канд. філол. наук, асистент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

Інститут філології

У статті розглядаються особливості вербалізації рослинного світу в поетичній мові Олексія Довгого. Під час дослідження було з'ясовано, що світ природи для первісної людини відображав увесь Всесвіт – його структуру, причиново-наслідкові зв'язки, які вона не могла пояснити чи зрозуміти. Саме тому всі явища та реалії довкілля антропоморфізувалися людиною. Компоненти рослинного світу займали чи не найбільшу частину концептуальних понять у світогляді українців. Мова виступала певним носієм таких уявлень, відображених в образно-символічних значеннях слів. Особливою формою репрезентації цих значень стала поезія, оскільки в поетичному тексті може максимально повно і багатобарвно виявлятися глибокий символізм численних антропоморфізованих образів природи.

У поетичних текстах Олексія Довгого реалії рослинного світу представлені досить виразно і багатогранно. Така особливість є цілком закономірною з огляду на їхню вагому роль в українській культурній традиції. Найчисленнішими з-поміж такого типу одиниць є лексеми на позначення дерев та їхніх частин. Спостерігаємо такі найбільш часто використовувані лексеми і їхні похідні: береза, бук, в'яз, верба, вишня, груша, дуб, калина, клен, тополя, яблуня та ін. Уживання поетом лексем зі зменшено-пестливими компонентами дозволяє передавати внутрішній стан ліричного героя та встановлювати із читачем глибший зв'язок. Реалії рослинного світу беруть участь у створенні в тексті жіночих та чоловічих образів та в сакралізації певного локусу.

Ключові слова: дерево, флоронім, мовна картина світу, поезія Олексія Довгого.

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

Рослинний світ у поезії Олексія Довгого [Мир растений в поэзии Алексея Довгого] (Українського / На укр. яз.)

THE VEGETABLE WORLD IN OLEKSII DOVHIY'S POETRY

Strokal Oleksandr M. (Kyiv, Ukraine)

omstrokal@gmail.com

Ph. D., Assistant Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Institute of Philology

The article deals with the features of verbalization of the plant world in Oleksii Dovhiy's poetic language. The study found that the natural world for the primitives reflected the entire Universe – its structure, essence, links, which could not be explained or understood by them. That is why all the phenomena and realities of the environment were anthropomorphized. The components of the plant world made up the largest part of conceptual concepts in the worldview of Ukrainians. The language appeared a certain medium for such representations, reflected by the figurative symbolic semantics of the words. Poetry became a special form for representation of these meanings, whereas just in the poetic text the deep symbolism of numerous anthropomorphized images of nature could be shown fully and vividly.

*In Oleksii Dovhiy's poetic texts realities of the flora are presented quite clearly and multifaceted because a poet is aware of their important role in the Ukrainian cultural tradition. The largest part of these units are presented by trees and their parts. These are the most commonly used lexemes and their derivatives: **birch, beech, elm, willow, cherry, pear, oak, guilder rose, maple, poplar, apple tree**, etc. Usage of the lexemes with diminutive semantics allows a poet to convey the inner state of the lyrical hero and establish a deeper connection with the reader. Plant world is involved in the creation of feminine and masculine images in the text and in the process of sacralization of a particular locus.*

Key words: tree, florronym, conceptual worldview, Oleksii Dovhiy's poetry.

МИР РАСТЕНИЙ В ПОЭЗИИ АЛЕКСЕЯ ДОВГОГО

Строкаль Александр Николаевич (г. Киев, Украина)

omstrokal@gmail.com

канд. филол. наук, ассистент

Киевський національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут філології

В статье рассматриваются особенности вербализации реалий растительного

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Strokal O. M. [Strokal O. M.], omstrokal@gmail.com

The Vegetable World in Oleksii Dovhiy's Poetry [Roslinnij svit u poeziyi Oleksiya Dovgogo] (in Ukrainian)

мира в поетическому мові Олексія Довгого. Дослідження показало, що світ природи для первобитного людини відображав всю Всесвітню – її структуру, причинно-наслідкові зв'язки, які він не міг пояснити чи зрозуміти. Саме тому всі явища і реалії оточуючого середовища антропоморфізувалися людиною. Елементи рослинного світу займали майже не найбільшу частину концептуальних понять у світогляді українців. Мова виступала певним носієм таких уявлень, відображених у образно-символічних значеннях слів. Особливою формою репрезентації цих значень стала поезія, оскільки в поетическому тексті може максимально повно і різнобарвно проявлятися глибокий символізм численних антропоморфізованих образів природи.

В поетических текстах Олексія Довгого реалії рослинного світу представлені достатньо чітко і багатогранно. Така особливість є цілком закономірною, враховуючи їх важливу роль у українській культурній традиції. Найбільш численними серед такого типу одиниць є лексеми, позначають дерева і їх частини: **береза, бук, в'яз, іва, вишня, груша, дуб, калина, клен, тополь, яблуня** і ін. Використання поетом лексем з зменшувально-ласкавими конотаціями дозволяє йому передавати внутрішній стан ліричного героя і встановлювати з читачем глибоку зв'язь. Реалії рослинного світу беруть участь у створенні в тексті жіночих і чоловічих образів, а також сакралізують певний контекст.

Ключові слова: дерево, флора, мовна картина світу, поезія Олексія Довгого.

Вступ

Світ природи, по суті, був для первісної людини цілим Всесвітом, у якому вона помічала явища і події, що впливали безпосередньо на її життя, життя її близьких. У тому світі для неї відбувалося надзвичайно масштабне дійство, причин і наслідків якого досить часто, а то й майже завжди вона не могла ні зрозуміти, ні пояснити. Однак, практика постійних спостережень дозволила виявляти певні як реальні, так і квазізакономірності, що склалися у свідомості наших пращурів у певні системи уявлень, певні вірування та пов'язані з ними сакральні-психологічні переживання. З огляду на антропоцентричне сприйняття дійсності, усі спостережені первісною людиною активні реалії відразу персоніфікувалися, стаючи богами, напівбогами і духами, які з'ясовували між собою стосунки, безпосередньо впливали на світ земний, втілювалися в певних істотах, стаючи тотемами племен. Звісно, із розвитком свідомості людини, пізнанням нею низки природних законів, фізики явищ дійсності магія довколишнього світу

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

Рослинний світ у поезії Олексія Довгого [Мир растений в поэзии Алексея Довгого] (Українською / На укр. яз.)

поступалася місцем метафори й символу, на які переносилися властивості чи риси характеру істот, предметів та явищ, що були попередньо притаманні їм як одухотвореним міфічним особам. Відображені в мові у вигляді слів із образно-символічним значенням уявлення про сакральність світу природи набули художньої барви і форми, численних конотативно-експресивних відтінків, стали активним інструментом образо- і словотворення. Занурені у національний контекст слова-символи почали виконувати роль складників численних мовних стереотипів.

Поезія з-поміж усіх можливих стала тією найпершою, найдосконалішою, найекспресивнішою сферою, де художня наснаженість образів природи реалізується максимально повно, тонко і влучно. Ліричний герой поетичних текстів повністю занурений у світ природи – він співпереживає разом із нею, взаємодіє з її антропоморфізованими реаліями, вона є віддзеркаленням його картини світу, його основних ментальних сутностей [Strokal]. І саме в поетичній мові набули барв і яскравих конотацій лексеми на позначення реалій рослинного світу. Така закономірність не випадкова, адже рослинна символіка українців зумовлена важливими функціями, що їх виконували «плоди землі» в житті народу-орача, які використовували в обрядових діях, під час календарних свят, весілля, похорон. Українці наділяли дерева, трави, квіти здатністю вберігати від нечистої сили, «лихого ока» [Кононенко 2008, с. 172].

Лінгвістичному розгляду особливостей функціонування системи одиниць на позначення реалій рослинного світу в поетичних текстах присвячено низку лінгвістичних досліджень. Так, особливостям деривації назв рослин присвячено наукові студії С. Адаменко, А. Капської, Л. Симоненко, аналіз флоролексем як складників метафор, порівнянь і фразеологізмів здійснено Н. Варич, Л. Голоюх, В. Калашником. Вивченню характеру опоектизації рослинного світу в межах певного національно-культурного коду присвячено дослідження І. Качуровського, Є. Ковалевської, В. Кононенка.

Об'єктом вивчення є мова поезії Олексія Довгого, представлена у чотиритомному поетичному зібранні. **Предмет** дослідження полягає у з'ясуванні особливостей мовного відтворення реалій рослинного світу в мові поета.

Метою нашої статті є аналіз особливостей мовної репрезентації уявлень про світ рослин, його функції і роль у житті ліричного героя в поетичних текстах Олексія Довгого, який передбачає розв'язання таких

завдань, як з'ясування різновидів назв рослин та визначення художньо-стилістичних особливостей їхнього вживання в текстах.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи номінації на позначення рослинного світу, зауважимо, що одними з найбільш уживаних поетом є одиниці на позначення образів *дерев* та реалій, пов'язаних із ними. Так, з-поміж найбільш уживаних можемо назвати такі лексеми: *антонівка, береза, бук, в'яз, верба, вишня, груша, дуб, калина, клен, тополя, яблуня* та багато інших. Звертає на себе увагу і схильність поета надавати образам дерев певної пестливої експресії, лагідно називаючи їх *берізонька, вербичка, вишенька, кленочок, осичка* тощо. Поетичний контекст такого плану лексем дозволяє митцю не лише передати настроєвість свого ліричного героя по відношенню до тих чи інших дерев, а й надати тексту певної інтимізуючої тональності, установивши тим самим глибший і чуттєвіший зв'язок із читачем.

Висока частотність уживання флоролексем цілком очікувана і пояснювана, адже саме дерево часто-густо є певною проекцією макрокосму, воно в міфологічних уявленнях людства виступає певною основою, віссю Землі, складником буття. І для поета Олексія Довгого згаданий образ є обов'язковим компонентом світобудови, зв'язок із яким забезпечує його ліричному герою як гармонію внутрішню, у якій він усвідомлює себе важливою частиною роду, певною єднальною ланкою прашурів із нащадками, так і зовнішню – гармонію зі світом і Всесвітом. Внаслідок такого тісного взаємозв'язку ліричний герой О. Довгого часто починає усвідомлювати деревом себе – ось як поетично зображує цю світоглядну метаморфозу автор: *«Рубаю корінь – дерево тремтить. // Пиляю корінь – дерево летить. // Могильний стогін – аж землею дріж. // В собі рву корінь – правлю в серце ніж. // Спиню сокиру – житиму в роду. // Візьму сокиру – з родом упаду»* [Довгий 2009, Т.2, с. 129].

Таким чином, можна говорити про виразну художньо-поетичну мовну експлікацію образу власне *дерева*, про що свідчить уживання нейтральної лексеми «*дерево*» та експресивно забарвлених «*деревице*», «*деревиця*». Так, перші дві номінації використовуються поетом для посилення художнього вияву певного ідеалізованого автором локусу, який у його поетично-мовній картині світу корелює з образом рідного краю, пор.: *«Мене нема без Городища, // Без рідних луків і гаїв, // Без тих тополь, що неба вищі, // Без придеснянських солов'їв. // Де в кожному деревці й травинці, // Де в кожному звуці я живу... // І строчить дятел на машинці // Мені поему лісову»* [Довгий

2009, Т.2, с. 238], – бачимо, як поруч зі згаданою вище одиницею поет додатково використовує низку лексем на позначення реалій онімного ландшафту (*Городище*), численних елементів довкілля – ландшафту (*луки, гаї*), рослин (*тополя, деревце, травинка*), птахів (*соловей, дятел*) та акустичних особливостей (*звук, строчити*). Поруч із названими одиницями окреме місце займає метафорична конструкція «*поема лісова*», яка значно посилює масштабність вияву образу рідної землі, символом якої виступає тут ліс.

Доволі оригінальним є використання поетом лексем на позначення згаданого вище образу для символічної репрезентації художнього «я» його ліричного героя. Так, у поезії «*Сніги*» [Довгий 2009, Т.2, с. 357] лексема «*деревцята*» уживається О. Довгим для зображення двох природних начал – чоловічого і жіночого, єдність між якими інтерпретується митцем через уведення в художній контекст образів дерев та контекстуально посилюється прикметниково-іменниковою конструкцією «*єдина цята*» зі смислово навантаженим ад'єктивним компонентом, порівняймо: «*Давай поринемо у сніг // По шию, наче **деревцята**, // Щоб ти і я – **єдина цята**, // І я в зіницях у твоїх*», – зменшено пестлива конотація лексеми «*деревцята*» посилює мовний вияв внутрішнього стану закоханості героя.

Згаданий образ у поезії митця, природно, корелює із близькими та супровідними йому образами інших дерев. Одним із таких, маркований відповідним мовним репрезентантом виступає образ *берези*. Зауважимо, що в концептуальній картині світу українців зазначений образ не настільки функціонально навантажений, як, приміром, *калина, верба, дуб* чи *клен*. Однак, у низці певних художніх контекстів маємо актуалізацію цього образу з метою експлікації того чи іншого його бачення. Розглядаючи особливості актуалізації його значень, доречним видається аналіз пояснення відповідної лексеми у Тлумачному словнику: 1. Лісове білокоре дерево з тоненьким довгим гіллям і серцевидним листям. 2. збірн. Дрова або будівельний матеріал із цього дерева; березина. Омонім: фольк., заст. Хлопець (або дівчина), що його (її) обирають за ватажка у спільних розвагах, на вечорницях [Словник 1970, Т1., с. 159–160]. Бачимо, що в більшості художньо-поетичних контекстів згадана лексема уживається із другим зазначеним вище лексико-семантичним варіантом. У поетичному контексті О. Довгого згадана лексема рідко уживається виключно з метою номінації власне самого дерева. Досить часто таке уживання виправдане авторською інтенцією створити у поетичному

тексті певний художньо-образний колорит, надати тексту експресії чи відповідної тональності.

Лексема «*береза*» та її деривати (напр., «*берізка*», «*березовий*») у більшості випадків використовуються автором для мовного зображення художньої візії ліричним героєм рідного краю «*Ця липа й ця рідна береза, // Цей жовтий безсмертник в бору, // Ці промені – сонячні леза, // З якими у серці помру*» [Довгий 2009, Т.3, с. 31], підкреслення таких його (краю) характеристик, як чистота, незайманість через актуалізацію асоціативно супровідної згаданому образу колористичної семи «білий» (*А в заплаві чистій // Місячної річки // Миють дві берізки // Білі черевички* – [Довгий 2009, Т.2, с. 287]), – бачимо виразну персоніфікацію образу, який контекстуально і за характером виконуваної ним дії символізує молоду дівчину. Наявність у семантичній структурі лексеми «*дівчина*» семи «незаймана» додатково посилює зазначену вище характеристику образу *рідного краю*.

Досить часто образ *рідного краю* маркується введенням у поетичний контекст поруч із лексемою «*береза*» одиниць на позначення топографічних реалій та особливостей місцевості, як, приміром, у вірші «*Городняниця*» [Довгий 2009, Т.3, с. 107], де поет, змальовуючи красу рідного краю, створює образ *березового лісу* як вмістилища звукових та запахових атрибутів рідного краю, порівняймо: «*На землі красивій і співучій, // Де в людей душа – як небеса, // Наслухалися ми слів пахучих // В молодих березових лісах...*». Така сакралізація зображуваного локусу не випадкова, адже, як зауважує В. Кононенко, на формування рослинної символіки давніх українців вплинули геопсихічні чинники, зумовлені проживанням значної частини населення в лісостеповій і лісовій зонах, що знайшло відображення в характерологічних рисах, національному менталітеті, у якому образи лісу визначають шанобливе та урочисто-піднесене їхнє сприйняття [Кононенко 2008, с. 173].

Зауважимо, що досить часто в поетичних контекстах О. Довгого розглядувані одиниці беруть участь у персоніфікації образу дерева, надаючи йому рис, властивих молодій дівчині або жінці, наприклад:

Листя опало з берези в ріку –

Гола відбилася в плесі.

Хмари над нею у даль гомінку –

Лебеді сивотелесі.

Жаль навіть птахам берізоньки.

Жаль

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]
© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

Рослинний світ у поезії Олексія Довгого [Мир растений в поэзии Алексея Довгого] (Українською / На укр. яз.)

Їм одинокої долі.

Плечі б закутатъ її в теплу вуаль,

Руки б зігрить її голі

[Довгий 2009, Т.2, с. 286].

Як бачимо з контексту, образ молодой дівчини актуалізується за рахунок уживання лексем на позначення фізичних і ментально-психологічних реалій, властивих людині (*голий, плечі, руки, одинока доля*) та елементів жіночого одягу (*вуаль*), окрім того, символізація березою жінки досягається за рахунок уведення дієслів «*закутатъ*» та «*зігрить*» із часткою *б*, у семній структурі яких актуалізовано семи “турбуватися про” або “потребувати турботи”, асоціативно близькі стереотипним уявленням про жінку. В інших випадках вербалізатори образу *берези* допомагають авторові актуалізувати цілком протилежні семи – “надавати / забезпечувати захист”. Так, у вірші «**Малий Вистороп**» маємо активну експлікацію згаданої семи за посередництва образу *берегині*, у межах якого, певним чином актуалізуються архетипні властивості дерева-оберега – «*Було так легко й світло на душі. // Юрмились бистрі птиці на стежині. // Й стрункі берези, наче березині, // Ішли туди, де спали комиші...*» [Довгий 2009, Т.3, с. 101], – бачимо, що поруч із означуванням образом поет використовує і слова-маркери внутрішнього стану «*легко*» і «*світло*» для підкреслення гармонії взаємодії ліричного героя і Всесвіту.

Поруч із лексемою «*береза*» художній образ молодой дівчини у поезії Олексія Довгого актуалізують похідні від лексики «*тополя*», розгляньмо контекст: «*Стан у неї тополиний, // гарні оченята, // та шукай таку дівчину, // що серцем багата*» ([Довгий 2009, Т.3, с. 431]), – таке порівняння цілком природне, оскільки, як зазначає В. Кононенко, у його основі лежить уявлення про можливість перетворення дівчини на тополь, мотив якого неодноразово використовувався в народній поезії та художній творчості; окрім того, у давньоукраїнській міфології тополя виступає образом-тотемом [Кононенко 2008, 176], тому не випадково і в поетичній мові Олексія Довгого зустрічаємо і власне «*тополю*», і «*тополину*», і «*тополя*», а також «*тополиний*», «*тополька*» тощо. Часто згадані одиниці допомагають поетові створювати численні просторово-ландшафтні мовні пейзажі (*Веде асфальт на Сосницю. Летить // Авто між нив і молодих топольок. // Там, де зупинка «Городище» в полі // Біля альтанки явір шелестить...*) – [Довгий 2009, Т.3, с. 359]), на тлі яких автор майстерно передає читачеві емоційно-психологічний стан свого ліричного героя. Зокрема у рядках: «*Нападав сніг від Сосниці до Мени. //*

Стоять машини білі на шляху. // І тополята обіч, мов антени, // Застряли ноженятами в снігу» [Довгий 2009, Т.1, с. 320], – помічаємо, що уживання автором лексем «*тополята*», «*ноженята*» зі зменшено-пестливою семантикою експлікує стан замилювання і практично «закоханості» ліричного героя у рідну землю, яку він зображає з любов'ю сина і пієтетом батька.

Поетичний образ *яблуні* як один із найдавніших символів української культури репрезентований у мові автора лексемами на позначення самого дерева та його плодів – «*яблуко*», «*яблуня*», «*яблунька*», «*яблучко*». Зауважимо, що у слов'янській культурній традиції з яблуком пов'язували образ богині Лади, воно символізувало цілісність, земні бажання; попередження про шкідливість переситу; початок усіх речей, плодючість; безсмертя та вічну молодість [Науменко 2010, 292]. І не випадково в поетовій творчості саме яблуня часто виступає символом родючості, плодючості рідної землі (пор.: «*Восени її гілочки обсіли яблучка. // З того часу яблуня врожайється щороку // і незмінно...*» [Довгий 2009, Т.4, с. 69]; а в поетичному контексті «*Тільки одна яблунька вижила. // Зранена, з пробитим наскрізь стовбуром, // вона пустила пагініці і по тій страшній трагедії // весною зацвіла*» [Там само] образ цей додатково посилюється такими характеристиками, як “витривалість” та “живучість”, максимально виразно експлікованими лексемами «*вижити*» і «*зацвісти*».

Лексеми «*дуб*», «*клен*», «*явір*» та «*ясен*», попри традиційне уживання у фольклорних текстах з метою зображення чоловіків різних вікових груп, у поетичній мові О. Довгого досить часто уживаються для створення художнього образу Світового Дерева. Досить поширеним є контекстуальне поєднання згаданих одиниць із низкою лексем-номінацій інших реалій природи, зокрема, птахів. Так, у поезії «*Тиша глуха німує...*» [Довгий 2009, Т.3, с. 43] бачимо, як автор за допомогою лексеми «*дуб*» змальовує художнє «осердя роду», певну Світову Вісь – «*Знову на непогоду // Дуб проскрипить глухий. // Вибухне серце роду – // Тяжкі його гріхи*», над якою незмінним сторожем є птах – тут «*тисячолітній сич*» (Тиша глуха німує, // Клич її – хоч не клич. // В дикім яру зимує // *Тисячолітній сич*), – простежуємо своєрідну модель космосу, вічного просторово-часового континууму, контекстуально посиленого такими характеристиками, як “статичність” та “вічність”. Поетичні образи *дуба* і *клена* як своєрідні мовно-художні варіанти міфологічного Світового Дерева у низці авторських контекстів використовуються митцем для посилення вияву таємничості, захищеності певного міфологічно-сакрального локусу, порівняймо: «*А в бору зеленому // Впали тіні ниць. // Між дубами й кленами // Зоряно*

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

Рослинний світ у поезії Олексія Довгого [Мир растений в поэзии Алексея Довгого] (Українського / На укр. яз.)

суніць» [Довгий 2009, Т.3, с. 245], – звертає на себе увагу у згаданих рядках така граматична характеристика лексем «дуб», «клен» та «суніця», як чоловічий та жіночий рід. Певна річ, автор не наголошує на ній жодним чином, але в аналізованому художньо-образному контексті саме ця характеристика, а також особливості просторового розташування сюжетних образів сприяють появі певних асоціативних комплексів у свідомості читача на кшталт «чоловіки і жінки», «лицарі і дами», що, у свою чергу, актуалізує у згаданих словах сему «захисник».

Лексема «корінь» та похідні від неї одиниці у поетичній мові автора беруть участь у мовно-образній репрезентації таких ментально-духовних сутностей, як Вітчизна, патріотизм, любов до роду, до своїх нащадків. Так, у поезії «Торгуєм совістю і тілом...» [Довгий 2009, Т.3, с. 45] лексема «корінь» уживається митцем, по-перше, для передачі таких характеристик метонімічно експлікованого в образі України українського народу, як стійкість і терплячість (*Її руйнують ваші руки // І ваші зраджують вуста. // Вона терпляче зносить муки // І серцем в корені вроста*); по-друге, з метою художньо-поетичного підкреслення зв'язку зі славною історією країни, якій контекстуально опонує «плем'я бевзів і нікчем» (*Якась безрадісна провина // Живе у серці і пече. // І мовчки дивиться Вкраїна // На плем'я бевзів і нікчем*).

Висновки та перспективи подальших розвідок. Як показує проведений аналіз, реалії рослинного світу в поетичній мові Олексія Довгого найбільш виразно представлено низкою лексем на позначення таких видів дерев, як *береза, тополя, яблуня, дуб, клен, явір та ясен*. Також наявні лексеми на позначення частин згаданих образів, зокрема, *кореня*. У більшості випадків зазначені одиниці вживаються автором з метою символічного зображення жінок і дівчат, чоловіків та юнаків, а також для більш повного та художньо наповненого створення образів рідного краю, сакрального локусу, берегині, дерева-оберега. Також вони допомагають авторові змалювати такі особливості чи-то характеристики, як плодючість рідної землі, витривалість і незламність українського народу.

Зроблений огляд не вичерпує всієї номенклатури флоронімів у мові поезій Олексія Довгого та усіх їхніх можливих інтерпретацій. Так, деякі лексеми, що представлені поодинокі чи навіть в одному поетичному контексті, слід розглянути детальніше з огляду на їхню виняткову експресію та образно-стилістичний потенціал.

Література:

1. Кононенко, В. І. *Українська лінгвокультурологія* (Київ, 2008), 327.
2. Науменко, Н. В. «Яблуко як символ української фольклорної та книжкової поезії.» *Література. Фольклор. Проблеми поетики* 34 (2010): 292–298.
3. *Словник української мови: в 11 томах*, т. 1 (Київ, 1970), 799.
4. Stokal, O. «Polyphony of the author's word of Pavlo Movchan and Vladimir Kolomiychets (Poetics of floronyms and faunonyms)» *Trypillian civilization journal* (2018), доступ <https://www.trypillia.com/2018/142-oleksandr-stokal-polyphony-of-the-author-s-word-of-pavlo-movchan-and-vladimir-kolomiychets>.

Ілюстративний матеріал:

5. Довгий, О. П. «Доторки блискавки.» *Вибрані твори в чотирьох томах*, т. 1 (Київ, Укр. письменник, 2009), 414.
6. Довгий, О. П. «Дихання вічності. Восьмивірші.» *Вибрані твори в чотирьох томах*, т. 2 (Київ, Укр. письменник, 2009), 388.
7. Довгий, О. П. «Дереворити.» *Вибрані твори в чотирьох томах*, т. 3 (Київ, Укр. письменник, 2009), 536.
8. Довгий, О. П. «Келих троянд.» *Вибрані твори в чотирьох томах*, т. 4 (Київ, Укр. письменник, 2009), 438.

References:

1. Kononenko, V. I. *Ukrainian linguoculture* [= *Ukrainian Linguoculture*] (Kyiv, 2008), 327 (in Ukr.).
2. Naumenko, N.V. «Jabluko jak symbol ukrain's'koi' fol'klornoj ta knyzhkovoï poezii' [Apple as a symbol of Ukrainian folklore and book poetry].» *Literatura. Fol'klor. Problemy poetyky* 34 (2010): 292–298 (in Ukr.).
3. *Slovnuk ukrain's'koi' movy: v 11 tomah* [= *Dictionary of Ukrainian: In 11 volumes*], v. 1 (Kyiv, 1970), 799 (in Ukr.).
4. Stokal O. «Polyphony of the author's word of Pavlo Movchan and Vladimir Kolomiychets (Poetics of floronyms and faunonyms).» *Trypillian civilization journal* (2018), <https://www.trypillia.com/2018/142-oleksandr-stokal-polyphony-of-the-author-s-word-of-pavlo-movchan-and-vladimir-kolomiychets> (in Ukr.).
5. Dovgyj, O. P. «Dotorky blyskavky [= Lightning touches].» *Vybrani tvory v chotyr'oh tomah*, v. 1 (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 2009), 414 (in Ukr.).
6. Dovgyj, O. P. «Dyhannja vichnosti. Vos'myvirshi [= The breath of eternity. Octopus].» *Vybrani tvory v chotyr'oh tomah*, v. 2 (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 2009), 388 (in Ukr.).
7. Dovgyj, O. P. «Derevoryty.» *Vybrani tvory v chotyr'oh tomah*, v. 3 (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 2009), 536 (in Ukr.).
8. Dovgyj, O. P. «Kelyh trojand [= Glass of roses].» *Vybrani tvory v chotyr'oh tomah*, v. 4 (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 2009), 438 (in Ukr.).

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]
© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

Рослинний світ у поезії Олексія Довгого [Мир растений в поэзии Алексея Довгого] (Українського / На укр. яз.)